

Direktoratet for mineralforvaltning
Postboks 3021 Lade
7441 Trondheim

Deres ref: 14/00871-14

Høring av søknad fra Svelviksand AS om driftskonsesjon for Verket gbnr. 7/79 i Hurum kommune. Tiltakshaver: Svelviksand AS

Først må vi si oss meget tilfreds med at vi blir tatt med på en slik høring, og at vi inviteres til å komme med opplysninger om forhold som ikke er belyst i tilstrekkelig grad i søknaden. Dette skriv er et omforent svar fra Klokkarstua og Verket Nærmiljøforum, Verket og Bogen Vel og Verket og Bogen Miljøgruppe, og representerer således langt de fleste beboere på Verket og i Bogen.

Fylkesmannen i Buskerud hadde flere føringer i sitt brev av 04.04.2011 (vedlagt) angående miljømessige forhold. Da den omsøkte driftsplanen ikke synes å ta hensyn til disse, og i tillegg er lite presis og med få styrende elementer for hvordan driften skal gjennomføres på en trygg og miljømessig forsvarlig måte, har vi vurdert:

- Tiltakets betydning for verdiskapning og næringsutvikling
- Tiltakets innvirkning på omgivelsene og nærliggende områder under drift
- De miljømessige konsekvenser av utvinning
- Hvilke planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring av området.

DMF oppfordrer høringsinstansene til å komme med begrunnede synspunkter på om konsesjon bør gis eller ikke, herunder konkrete forslag til avbøtende tiltak og vilkår som bør stilles, med tanke på det ansvarsområdet den aktuelle instans er satt til å forvalte. Fra private parter ber dere om innspill som anses relevante ut ifra konkrete forhold i den aktuelle sak. Dersom høringsinstansen er kjent med forhold som ikke er belyst i tilstrekkelig grad i søknaden, ønsker dere opplysninger om det.

Vi er av den klare oppfatning at konsesjon bør gis, men under visse forutsetninger.

I forbindelse med ny kommuneplan hvor sandtaket ble utvidet, var det på Verkets halvøya en nesten enstemmig motstand mot utvidelse av uttaksområdet i 2011 - 2014, hvor 168 husstander i fellesferien underskrev på at de ville beholde gjeldende kommuneplan og ikke utvide uttaksområdet. 5 av 7 politiske partier stemte mot en utvidelse av uttaksområdet ved behandling i kommunestyret.

Sandtaket har drevet sin virksomhet i over 100 år, noe som har medført uopprettelige skader på naturen. I de senere årene har det vært en betydelig økning i biltrafikken, noe som har påført befolkningen store miljømessige plager. Befolkningens bekymringer må derfor veie meget tungt i denne sammenheng.

Våre kommentarer går i hovedsak på å presentere avbøtende tiltak og som må innarbeides i konsesjonen som en forutsetning for driften:

1. Sikringsplikt

I henhold til Lov om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven) gjelder følgende: *Sikringsplikt*

Undersøker, utvinner og driver av mineralforekomster skal sørge for at hele driftsområdet er tilfredsstillende sikret under driften. Sikringen skal utføres på en slik måte at virksomheten ikke medfører fare for mennesker, husdyr eller tamrein. Sikringsplikten gjelder både mens driften pågår, herunder ved midlertidige driftsopphold, og etter at driften er avsluttet. Ved vurderingen av om noe medfører fare skal det tas utgangspunkt i om tiltaket utgjør et ekstraordinært faremoment sett i forhold til de øvrige forholdene på stedet.

I dag er det mulig for barn å ta seg inn på transportbåndet da dette er usikret (bilde sendes pr e-post). Alle adganger til transportbåndet må fysisk avlås, og det må installeres nød brytere inne i trappehusene for å kunne stanse båndet ved behov. Det monteres varsel (lys og/eller lyd) i trappehusene som varsel om at båndet starter om 1 minutt. Da dette er et typisk industriområde må hele området igjen inngjerdes. En inngjerding vil også markere området som fysisk er godkjent for masseuttak. Kun godkjente representanter fra Tiltakshaver kan laste masse og det skal forefinnes en ajourført liste over disse.

Direktoratet for mineralforvaltnings veileder for økonomisk sikkerhetsstillelse pålegger tiltakshaver i hans søknad å vurdere behov for økonomisk sikkerhetsstillelse for gjennomføring av sikrings- og opprydningstiltak og form og størrelse på sikkerheten. Dette er ikke gjort.

Forslag til regulerende bestemmelser:

- *Tiltakshaver pålegges å inngjerde hele det godkjente industriområdet og utarbeide en plan for sikkerhetstiltak som låssystem, nødstop, varsellys for start med angivelse av når de enkelte tiltak vil være gjennomført.*
- *All lasting skal utføres av autorisert representant fra tiltakshaver.*
- *Tiltakshaver skal vurdere, og før konsesjon gis dokumentere at en relevant økonomisk sikkerhetsstillelse for sikrings- og opprydningstiltak for hele området er iverksatt.*

2. Miljø

Driftstider er ikke behandlet, men vil bli tatt opp med Hurum kommune som egen sak senere.

MDIR sier i sin veiledning til mineralloven: «7.4 Varsomhetsplikt

Virksomhet etter mineralloven skal utføres med varsomhet, slik at skader som følge av virksomheten ikke blir større enn nødvendig, og slik at arbeidene ikke fører til unødvendig forurensning eller unødvendig skade på miljøet, jf. mineralloven § 48.

Aktsomhetskravet gjelder ved alle arbeider etter loven og på alle stadier. Kravet skal ivareta allmennhetens interesser i å verne om naturen og pålegger tiltakshaver å minimere inngrep, forurensning og skade på miljøet. Graden av varsomhet varierer etter hvor arbeidene foregår og hvor omfattende inngrep som gjøres.»

Dette danner basis for våre omfattende kommentarer til Miljø.

- A. Beplantning** er ifølge Det Norske Meteorologiske Institutt meget viktig for å redusere videre sand støv. Dette er nevnt i søknaden, men uten krav til tid før det er gjennomført. Tidsfrister må angis.
- B. Kote 2,5** må presisere at det skal rettes opp dersom tiltakshaver noen steder går under dette.
- C. Støv** det er i hovedsak tre årsaker til at miljøet forurenses med svevestøv.
 - Lastebiler som drar med seg støv på hjul og karosseri og overlessede biler (bilde pr e-post). En underspylingsautomat hadde hindret dette (bilde pr e-post).

- Transportbåndet ut til kaien er åpent for sandflukt. Tidligere var dette dekket med faste vegger, mens det nå er flagrende duker som slipper støvet fritt ut (i tillegg til sikkerhetsrisikoen ved fri adgang til transportbåndet).
- Ryggen ligger udekket og vinden fører mye sand støv ut i nabolaget. Nå er det fjernet torv og annen vegetasjon i alt for store flater, noe som igjen medfører mye miljøforurensende sandflukt/støvplager for naboer. Slik fjerning må defineres i antall meter fra bruddkanten, og ikke mer enn at det ivaretar behovet for en fleksibel drift med blanding av masser. Dagens vanning er langt fra tilstrekkelig til å hindre denne forurensningen (bilde pr e-post).
- Det er ikke fastsatt noe skjermbelte hvor hogst og rydding er forbudt, noe som medfører ytterligere støvplager.

D. Trafikale utfordringer

- Trafikken med antall sandbiler fra/til ferga og østover har økt dramatisk de senere år, uten at fylkesvei 289 fra sandtaket og til ferga på noen måte er blitt rustet opp. Den har hatt samme dårlige og trange standard i flere tiår. På den vestre delen er det ikke mulig for to biler å passere hverandre. Fylkesmannen i Buskerud påpekte at trafikksikkerhet og barn og unges interesser også blir viet oppmerksomhet i tema om trafikk og adkomst. Dette har forverret seg, men er ikke vurdert i søknaden.
- Samtidig forurenses støvet boligene langs veggen, og en alternativ veg inne i sandtaket ville bedre miljøet vesentlig både trafikalt og forurensningsmessig.
- I 1985, sak 104/85 i Hurum kommunestyre, ble det godkjent en reguleringsplan for riksvei gjennom sandtaket mot vest og ut til ferga, uten at denne er blitt gjennomført.
- Det bør i tillegg vurderes å fremme forslag til Vegdirektoratet om å innføre krav om tildekking av last med sand for å redusere det farlige svevestøvet.

Forslag til regulerende bestemmelser:

Dersom tiltakshaver går utenfor området avsatt til masseuttak må skadene utbedres innen 4 uker etter at tiltakshaver er varslet.

Kote 2,5 er et absolutt minimum i hele uttaksområdet, og dersom tiltakshaver har gått under dette må det tilbakestilles innen 4 uker etter at tiltakshaver er varslet.

Beplantning skal i samråd med Fylkesagronomen skje innen 6 måneder etter avsluttet uttak i de enkelte del soner.

Tiltakshaver pålegges å bistå Vegvesenet i å gjennomføre den godkjente riksvei gjennom sandtaket mot vest og ned til ferga.

Tiltakshaver anlegger underspylingsautomat i tilknytning til og etter vekta for å redusere støv fra biler og hengere og det asfalteres helt ned til denne automat, begge tiltak ferdigstilt innen 1. juni 2016. Grus og sand skal lastes slik at den ikke på noe sted vises over lastekarmene. Vegvesenets støvmålere for kontinuerlig måling av svevestøv monteres ved oppkjøring på fylkesvei 289. I Dramstad skal det monteres støvmåler ved nærmeste nabo som kontrolleres hver 14. dag av uavhengig instans og resultat offentliggjøres. Dersom støvmålingene overskrider grensene må driften stoppes til nødvendige utbedringer er gjort.

Hele transportbåndet ut til tverrgående lastebånd skal skjermes med faste vegger og tak. For å redusere miljølempene må fjerning av torv og annen vegetasjon på nordsiden skje i etapper og må begrenses til det som er strengt nødvendig og maksimum 20 meter fra bruddkant. Behov for vanning av dette bare området beregnes og tilstrekkelig mengde vann må tilføres. Resultatet skal kontrolleres jevnlig ved stikkprøver. Beltet utenfor masseuttaksområdet defineres som et område avsatt til skjerming, hvor all hogst og rydding er forbudt.

3. Etterbruk

Nærmiljøforum har flere ganger etterspurt en etterbruksplan. Svelviksand har ikke villet lage en slik ut fra argumentet om at det er for lang tidshorison. DMF sier i invitasjon til høring at det også skal legges vekt på *tiltakets betydning for verdiskaping og næringsutvikling og hvilke planer som foreligger for etterbruk eller tilbakeføring av området*. I den senere tid har automatiseringen av driften økt med resultat at det har blitt færre ansatte i driften, men med større produksjon og tilsvarende kortere tidshorison. Derfor er en mulig næringsutvikling kun mulig ved en etterbruk av området. Tiltakshaver har i sin søknad ikke berørt dette i vesentlig grad. Her må det derfor pålegges å lage en etterbruksplan for området, for det er bare når uttaket avsluttes at tiltaket får betydning for verdiskaping og næringsutvikling.

Driftsplan skal inneholde nødvendige kart og profiler hvor forekomsten og uttaket er tegnet opp, samt angivelse/beskrivelse av hvordan terrenget skal se ut etter at driften er avsluttet (avslutningsplan). Driftsplanen skal videre beskrive driftsopplegget, hvordan hensynet til natur og omgivelsene på stedet skal ivaretas og hvordan sikrings- og oppryddingsplikten skal ivaretas.

Forslag til regulerende bestemmelser:

Tiltakshaver presenterer en angivelse/beskrivelse av hvordan terrenget skal se ut etter at driften er avsluttet (avslutningsplan) og en detaljert plan for etterbruk i samråd med Hurum kommune og disse skal fremsendes DMF innen 1. januar 2016.

Hurum, 19. august 2015

Med vennlig hilsen

Jan Hansen Østli
leder
Klokkearstua og Verket Nærmiljøforum

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud, fmbupost@fylkesmannen.no
Hurum kommune, postmottak@hurum.kommune.no
Buskerud fylkeskommune, postmottak@bfk.no
Statens vegvesen Buskerud
Klima- og forurensningsdirektoratet